

Op naar een natuurrijk 2016

Tijdens de drukbezochte nieuwjaarsreceptie (bijna 100 aanwezigen!) op 2 januari bracht Wim Los in herinnering dat 2015 niet alleen kommer en kwel had gebracht. In zijn nieuwjaarswens voor een goed en gezond 2016 keek de voorzitter van de Stichting N&LZW terug op het goeds dat de natuur ons het afgelopen jaar in de Zwijndrechtse Waard had gebracht.

Dat bleek niet gering en dat was vooral te danken aan het werk van de vele vrijwilligers, waar ook de kranten vol van hebben gestaan. Het was tenslotte het jaar van de vrijwilligers. Wim noemde de actieve Flora & Faunawerkgroep die de Hoge Nesse Polder ontwikkelt. Een bezoekje meer dan waard beval Wim Los aan.

De woensdagmiddagactiviteiten mochten er ook wezen. Naast volwassenen weet de jeugd ook steeds beter de weg te vinden in het zo zorgvuldig onderhouden Munnikepark. Er valt nog veel werk te verzetten, zoals bijvoorbeeld het “boompje wisselen” en uiteraard een bijdrage leveren aan de beperking van de CO² uitstoot. Natuurlijk mocht de bijdrage van de Rabobank niet onvermeld blijven: naast de sponsoring van de defibrillator werd ook de cursus bekostigd voor een zestal vrijwilligers om vakkundig met dat apparaat om te gaan.

Pieter Groenewegen (zie foto) van de Rabobank was deze middag speciaal gekomen om de dank daarvoor in ontvangst te mogen nemen. De vrij-

willigers die aan deze cursus hebben meegedaan kregen een diploma uitgereikt en een boeket.

Wim Los besloot zijn optreden met een gedicht dat de stichtelijke boodschap bracht om eens wat minder te internetten en wat meer tijd in de natuur te besteden.

Ook Jan Beerentemfel, de nieuwe voorzitter van Vereniging Arboretum Munnike Park wenste alle aanwezigen een heel goed 2016. Hij blikte terug op het vele werk dat in het afgelopen jaar in het park tot stand is gekomen. Hij noemde de bosstrook langs de Munnikensteeg; daar zijn 33 bomen gekapt; er is inmiddels weer bosplantsoen voor terug geplaatst. De hoge wilgen moeten worden dit voorjaar worden vervangen door knotwilgen; zij waren zo slecht dat ongelukken dreigden. Er is een nieuwe insectenflat geplaatst naast de brug richting de kruidentuin. Ook is er een nieuwe folder geïntroduceerd met het thema ‘Langs de hoogtepunten van het Munnike Park’. Wandelaars kunnen zo op een eenvoudige en aangename manier het Arboretum ontdekken. Met enige vertraging door de zware regens is het vak met eenjarigen beplant. Deze ‘Show Garden’, gesponsord door Florensis, heeft er gelukkig toch schitterend uit gezien. De vrijwilligers zijn tegenwoordig goed herkenbaar: zij dragen bij het werk een fraai poloshirt met logo. Ook stond Jan stil bij allen die ons in het afgelopen jaar zijn ontvallen of langdurig afwezig moeten zijn door ziekte. Tot slot bedankte hij alle vrijwilligers voor hun enthousiasme en hun inzet: “Het was een plezier om dit met elkaar te doen”, zo besloot hij.

Fred en Wilma

Landelijke natuurwerkdag.

Het was genieten geblazen zaterdagmiddag 7 november op de landelijke natuurwerkdag. Het weer was schitterend, de samenwerking subliem en over het juiste gereedschap viel ook al niet te klagen. Ook de limonade en het vele lekkers waren niet te versmaden. Na afloop was er namens de landelijke natuurwerkdag voor iedereen een cadeau als dank.

Je vraagt je wel eens af: “lekker sjouwen met takken waar kan dat nog?” Dat kan dus op de landelijke natuurwerkdag bij 't Weetpunt in Zwijndrecht.

Lidy

Op zoek naar knuffels

Woensdagochtend 11 november beleefden 10 peuters vanaf 2 jaar, afkomstig van locatie Dribbel een spannende ochtend in het park bij 't Weetpunt. Ze gingen allemaal op zoek naar wel tien knuffels, die zich hadden verstopt achter de bomen. Lala, Po, Pip, Woezel, Ernie, Bert, Hondje en een beer, Koekiemonster had zelfs een trommel met koekjes voor ze meegebracht. Na een beker limonade, gingen alle peuters weer vol verhalen terug naar het Kinderdagverblijf.

Yes, het is herfst!

Twintig kinderen van de kinderopvang Yes aan de Zwijndrechtse Beethovensingel hebben genoten. Vol ijver gingen ze het park in naar heel veel gekleurde blaadjes zoeken. Nou, die lagen er in overvloed. Daarna deden ze allemaal alsof ze een

boom waren door een handvol blaadjes boven het hoofd te houden en die maar weer lieten dwarrelen. Tot groot plezier van iedereen mochten ze zich daarna laten ingraven met al het blad dat ze verzameld hadden.

Ook de kinderen van de kinderopvang Yes uit Heerjansdam kwamen met een busje. De jeugdige kunstenaars stapten uit om onmiddellijk een mooi gekleurd blad te zoeken waarmee ze een kunstwerk konden maken. Daarna mochten ze elkaar onder het herfstblad verstoppert, maar gelukkig bleek elk kind tenslotte toch weer terug te vinden. Op het eind van dit middagje keerde iedereen als een herfstboom met veel blad in jas en haren naar Heerjansdam terug.

Een natuurmiddag om nooit te vergeten. Bijgaande foto's spreken voor zich.

Pieten Speurtocht

Terwijl elders de discussie over Zwarte Piet nog in volle gang was, kreeg ons land er afgelopen 2 december toch weer zo'n 50 hulpjes van de Goed-

heiligman bij. Geen kleinigheid, want Zwarte Piet word je niet zomaar. Dat ben je pas als je het pietendiploma hebt behaald. Je moet netjes de was ophangen, cadeautjes precies in de schoorsteen kunnen werpen, pakjes snel bezorgen, kunnen beoordelen of Sint het dak wel op kan en wie er kan strooien.

Alle 14 Pieten die moesten worden opgespoord, zijn door alle kinderen gevonden en de opdrachten zijn goed volbracht. Na het ingespannen werken mocht er wel even in 't Weetpunt uitgerust worden, waar de pepernoten uitstekend smaakten. Met een Pieten-diploma in de hand ging iedereen weer tevreden naar huis terug.

Wintervoer voor vogels

Het lijkt erop dat de winter nu toch echt gaat beginnen. Het noorden van het land is bedekt met ijzel. Maar...de vogels worden door ons niet vergeten. Op diverse zaterdagen in januari is de jeugd direct begonnen om voor ze te zorgen. Met behulp van opa's en oma's zijn er vogelvoerkettingen gemaakt. Moeders die even tijd hadden, genoten mee. Het werd een gezellige boel in 't Weetpunt.

Speurneuzen

Op 12 december is het Natuurjaar 2015 op gepaste wijze afgesloten. Een aantal slimme speurneuzen heeft in het park de uilenballen bekeken. Na een

inleiding over roofvogels ging de jeugd met een pincet aan de slag.

Er zijn deze middag heel wat moorden opgelost; uit sommige ballen kwamen wel vijf vogel- of muizenschedeltjes te voorschijn, naast een flink aantal botjes. Dit was een middag om niet te vergeten.

Lidy

Bladruimen in het Munnikepark

Een steeds terugkomende bezigheid voor onze vrijwilligers is het bladruimen in de herfst.

Het park wordt volwassen en daarmee groeien de bomen behoorlijk uit de kluiten.

Dat wil dan ook zeggen steeds meer bladafval. Blad laten liggen is een optie, maar dan alleen maar op de borders ter bescherming voor de vorst. Maar waar blijft dit jaar de vorst. Het is nu 8 januari en tot nu toe heb ik maar één keer de ruiten van mijn auto hoeven krabben, zeer uitzonderlijk.

Maar daar kunnen we allemaal over meepraten, want je hoort niets anders.

Nu terugkomend op het bladruimen, kan ik u wel zeggen dat dat voor onze mensen zwaar werk is. Je ziet de gemeente met die hele groot stofzuigers aan de gang, die kunnen wij ons niet permitteren, dus

moeten we het van menskracht hebben. Gelukkig komen er genoeg mensen helpen de klus te klaren, al valt het niet mee voor 70+ers. Want dat het een zwaar karwei is dat kan ik u wel vertellen.

Een gunstige bijkomstigheid is het kweken van spierballen op de oude dag, zodat zij zich nog jaren in het park kunnen manifesteren. Totdat alle bomen hun bladeren hebben laten vallen, hebben we dan ook meerdere ochtenden nodig om alles te verwijderen. Wanneer de gazons weer schoon zijn en de mensen zich in het zweet hebben gewerkt van al dat bladruimen ziet iedereen er weer voldaan uit. Een half uurtje koffietijd tussendoor is niet te veel om op adem te komen. Mijn complimenten aan alle vrijwilligers die zich hiervoor hebben ingezet. Uiteraard mijn dank aan jullie allen.

Tine

Kerstwandeling

Lidy heeft voor de kerstvakantie voor ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen een kerstwandeling in het Munnikepark georganiseerd. één zaterdag en twee woensdagen hebben veel gezinnen hiervan genoten. Opvallend was het zachte weer en dat er al veel in het park in bloei stond. De wandeling ging langs de kerstafbeeldingen uit het boek 'Kerst' van Dick Bruna.

De kinderen, met een brandende lampion en een kerstmuts op, hebben genoten van deze wandeling.

Na afloop smaakte de chocomel prima. De kerstboom hangt vol met mooie tekeningen en wensen, dat moet zeker een goed 2016 worden.

Lidy en Tine

Kerststukjes

Traditioneel als voorgaande jaren werd dinsdag 15 december weer begonnen met de kerststukjesavond voor de vrijwilligers van de Vereniging.

De mensen stroomden 't Weetpunt binnen. Maar liefst 34 vrijwilligers hadden zich opgegeven. We begonnen de gezellige avond, zoals gebruikelijk met koffie en een traktatie, prima verzorgd door Sonja en Tine.

Onder begeleiding van Metha van der Net werd er door iedereen kerststukjes gemaakt. Er waren prachtige stukken bij, ieder deed zijn best. Na afloop was er weer ruimte voor een gezellig bijeenzijn met een hapje en een drankje.

De vrijwilligers van de Stichting werden op 14 december voor deze avond uitgenodigd om net als bij de vereniging onder leiding van Metha een gezellige avond te mogen beleven.

De Stichting organiseerde dit voor de eerste maal. Het enthousiasme waarmee de aanmeldingen binnenkwamen geeft wel aan dat dit ook bij hen in goede aarde viel. Volgend jaar weer?

Tine

Hoe vertroetelt u uw rozen?

Om elke zomer weer die prachtige bloemen te produceren, hebben rozen een goede verzorging en veel mest nodig. Het beste doet u dit in voor- en najaar.

Hoe mest ik mijn rozen?

In het najaar (oktober-november) geef ik de rozen een organische meststof. Die verbrandt langzaam en bevordert het bodemleven rond de struik. Zo bouwt de roos kracht op voor het volgende seizoen en is zij minder gevoelig voor schimmelziekten. Op mijn volkstuin geef ik een schop stalmest rond de voet van elke struik. (De mest mag de stam niet raken; dat geeft verbranding). De burens zullen met die stalmest niet zo gelukkig zijn, dus in mijn achtertuin geef ik elke roos een kopje organische korrelmest of gedroogde koeienmest. Ik woel de mest een beetje door de bovenlaag en dek af met compost. Zo stinkt het meteen wat minder. Als u dat ook zo hebt gedaan, zal de roos u het komende seizoen bedanken door een rijke bloei.

In het voorjaar (maart-april) geef ik een organische korrelmest die verrijkt is met mineralen. Ik gebruik daar zelf altijd Culterra voor, maar er zijn meer uitstekende meststoffen; bijvoorbeeld van DSM. U kunt de voorjaarsbemesting ook uitvoeren met rozenmest, kunstmest dus.

In juni geef ik nog een gift rozenmest. Dat geeft de planten nog een laatste boost en zorgt voor een goede tweede bloei.

• foto: website DCM

Hoe snoei ik mijn rozen?

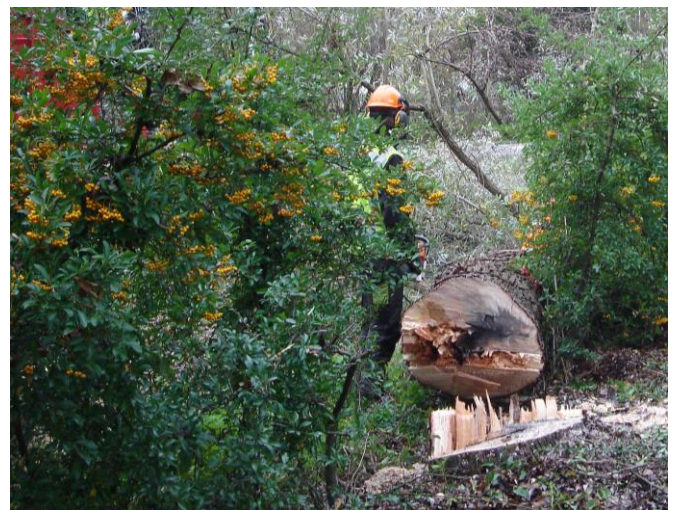
In het najaar knip ik de lange takken af. Zo voorkom ik stormschade. Dit is dus geen echte snoeibeurt; hoogstens kort ik de struik wat in. In maart, zodra de knoppen beginnen te zwellen, snoei ik de rozen terug. Dat is altijd een kwestie van afwegen. Als ik te vroeg snoei, is er kans op vorstschade bij een strenge nachtvorst. Dan moet ik de zwart geworden stengeluiteinden nog een keer bij knippen. Maar als ik te lang wacht dan heeft de

plant al heel wat energie gestoken in takken die ik toch weer af moet knippen. Met de zachte winters kies ik dus voor het risico van vorstschade. Er zijn verschillende typen rozen die allemaal om hun eigen snoei-aanpak vragen. Op de uitstekende website van rozenkwekerij De Wilde staan de verschillende snoeiwijzen beschreven in het hoofdstuk "Hoe verzorgen we rozen." Kijk op www.dewilde.nl Overigens wordt de laatste jaren aanbevolen niet zo heel diep terug te snoeien; dan moet de struik heel veel energie stoppen in het maken van nieuwe takken.

Wilma

Wilgen langs de Devel geroid

Ouderdom komt met gebreken. En dat geldt ook voor wilgen waarvoor 50 jaar al een zeer respectabele leeftijd schijnt te zijn. Maar schimmels tasten de vitaliteit van deze bomen aan en de schade die door stam- of takbreuk ontstaat, levert een reëel gevaar op voor voorbijgangers. Tot verdriet van velen moesten de decoratieve wilgen langs de Devel en de Munnikensteeg daarom onlangs helaas geroid worden.

In juli was er al eentje gesneuveld omdat hij een scheur vertoonde van onder naar boven en een acuut gevaar vormde voor wandelaars en fietsers. Een boomdeskundige die in de hand werd genomen,

constateerde dat de wilgen in slechte conditie waren. Met een flinke storm (zoals we bijvoorbeeld eind november hebben gehad!) was het ontstaan van schade en gevaar beslist niet denkbeeldig. Daarom is het besluit genomen om een kapvergunning aan te vragen voor de hele rij. Wel jammer voor de spechten die in de wilgen nestelden..... Op woensdag 11 november is de fa. Weijtmans uit Uden begonnen de twaalf wilgen te kappen.

Tijdens de kap werd ook nog een bijenvolk ontdekt dat in een van de stammen leefde. Gelukkig hebben we hier een goede oplossing voor gevonden: een stuk stam met het bijenvolk er in is verhuisd naar een imker in Uden.

Het is nu wel even kaal maar soms is het noodzakelijk om nieuw leven een kans te geven.

Deze bomen worden, na bewerking van de talud, zo spoedig mogelijk vervangen door knotwilgen en beuken

Sonja Kock en Fred

Twee gastvrouwen in de kijker

Twee vrolijke dames wachten mij op voor het interview: Wil Blumink en Jopie Sterrenburg. Ze vertellen enthousiast over hun werk als gastvrouw in 't Weetpunt. Elke eerste zondag van de maand zijn ze op hun post. "Het is een zinvolle invulling

van onze zondagmiddag. We zijn graag onder de mensen", aldus Jopie. Wil vult aan: "We zijn er voor het park; we wijzen de bezoekers op het rosarium, de kruidentuin, de mooie borders. We wijzen de mensen bij slecht weer ook altijd op de mooie VAMP-wand; daar blijven ze dan lang naar kijken." De flat-screen heeft het werk voor de gastvrouwen makkelijker gemaakt. Er waren vaak technische probleempjes met de beamer. Wil is al vanaf de oprichting werkzaam als vrijwilliger. Aanvankelijk hielp zij Wim en Nel Hoogewey met de tentoonstellingen. Nu is zij samen met Jopie gastvrouw; zij zorgen ook voor de koffie op de druk bezette dinsdagochtenden.

De dames komen graag in het bijzondere gebouw; het past zo mooi in de landelijke omgeving. Zij hopen dan ook dat het karakter niet verloren zal gaan door de herinrichting. "Goed dat er meer kasten komen, zodat het overzichtelijker wordt en er minder spullen over de vloer liggen. We hopen ook dat de informatie bij de balie nog duidelijker zal worden. We zijn altijd blij als we vragen van de bezoekers kunnen beantwoorden. Maar soms moeten we lang zoeken voor een antwoord; een centrale informatiemap voor de baliediensten zou heel fijn zijn."

Op een mooie dag kunnen er wel zo'n vijftig, zestig mensen langs komen. Ze maken een wandeling door het park en wippen even binnen voor een kopje koffie of thee en een praatje. Er zijn zelfs fietsers die van ver komen, die 't Weetpunt weten te vinden uit de krant of via een mond op mond aanbeveling. Ze rusten dan even uit voor ze de lange terugtocht aanvaarden. Er zijn ook bezoekers die bijna elke zondag langs komen, sommigen met hun scootmobiel. "Je hebt ook echt een sociale functie", zeggen de gastvrouwen. En heel vaak horen ze: "We wisten niet dat Zwijndrecht zo'n prachtig park bezit." En dat door de inzet van heel veel vrijwilligers. Daar mogen we best blij mee zijn!

Wilma

Boomverdriet

*Als naakte pop in leeg etalageraam
sta ik hier de dagen en nachten vullen
Het is herfst waarin ik lijd aan blad-
verlies terwijl enige traandruppels me
warm houden.*

*Heel mijn leven ben altijd alleen voor
iedere anonieme aanbieder tot bewoner
Elk voorbijgaand moment genieten van
het gezond eten en drinken zodat ik niet
ziek word.*

*Van vroege lente tot late winter zorg ik
voor een gekleurde variatie in stad en
land*

*Door mijn kracht blijf ik een graag
geziene gast*

*Vind dat het ook zeker een keer mag
gezegd worden.*

*Onverwacht komt de tragedie op het pad
Harteloos ben ik geveld door een
najaarswind*

*Wat er dan nog overblijft, is een
vermolmd stonk*

*Mijn prachtig stukje natuur moet wijken
voor een mens.*

Catherine Boone 2014

Deze groep kwam uit Barendrecht: 'De Boei Barendrecht'

Maandagmiddag 2 november een enthousiast ijverige groep ontvangen. Bij Inloophuis 'de Boei' kun je in een huiselijke sfeer lotgenoten ontmoeten die misschien antwoorden hebben op de vragen waar jij mee worstelt. Door ervaringen te delen wordt de last vaak lichter om te dragen en geeft het je een gevoel van (h)erkenning. Even weg uit de witte ziekenhuiswereld waar je al zoveel tijd doorbrengt. Gewoon even, met al je mogelijkheden of onmogelijkheden, onder de mensen zijn.

Wil je liever even je zinnen verzetten door bezig te zijn? Ook dat kan bij Inloophuis 'de Boei'. De vrij-

willigers bieden activiteiten aan die zoveel mogelijk zijn afgestemd op de behoefte van de gasten. Als zij een beetje licht in de duisternis kunnen geven, dan doen ze dat met liefde.

Deze middag bij 't Weetpunt heeft de bezoekers goed gedaan en iedereen ging met een herfststuk zelf gemaakt en blij naar huis: Barendrecht.

Lidy

Boom van het kwartaal 'De beuk'

Onlangs zijn een aantal oude en zieke wilgen gekapt. Langs het Develpad zullen zij vervangen worden door zuilbeuken, smalle opgaande beuken die weinig plaats innemen en dus geen overlast gaan geven voor fietsers en wandelaars.

- *Zuilbeuk (foto Wikipedia)*

De beuk (*Fagus sylvatica*) is een boom van de gematigde streken in West Europa. Je zult geen beuken aantreffen in het hete zuiden van Spanje en Portugal of in het koude Scandinavië, Finland en Rusland. In het bos is de beuk een imposante

verschijning. *Sylvatica* betekent dan ook 'in het bos groeiend'. Als je door een bos wandelt vallen de beuken je meteen op. De breed uitgroeiende kronen nemen zoveel zon weg dat er onder beuken niets kan groeien. De grond in een beukenbos is dan ook alleen bedekt met de dorre bladeren van voorgaande jaren. De gladde grijsbruine stammen komen daar statig boven uit. De dunne beuken-schors is vatbaar voor verbranding. Een enkele keer zie je een beukenlaan een paar beuken staan die met jute zijn ingepakt tegen zonnebrand. Dan zijn er een aantal gekapt, waardoor de schors van de vrijgekomen

bomen kwetsbaar is. (Dat is een ook gebeurd met de platanen langs de Laan van Nederhoven. Daar was een hele rij van gekapt en de stammen van de achterblijvers waren keurig ingepakt tegen zonnebrand.)

De beuken zullen een verrijking zijn van ons park. De cultivar ‘Dawyck Gold’ heeft gele bladeren in voor- en najaar. Door hun dichte bladerdek vormen zij straks een goede schuilgelegenheid waar jonge zangvogels zich kunnen verstoppen voor kauwen en eksters. De beukenootjes zullen een voedzame energiebron zijn voor vogels en knaagdieren (en voor kinderen!).

Beuken kunnen goed worden gesnoeid en zijn geschikte haagbomen, net als de haagbeuken. Hoe ziet u het verschil tussen een beukenhaag en een haagbeukenhaag? De haagbeuk verliest zijn blad in de herfst, maar bij de beuk blijft het verdorde blad de hele winter zitten.

Wilma

Vliegende schotels op de Veerplaat?

De argeloze wandelaar die dankbaar gebruik maakt van het noeste werk van de vrijwilligers die de Hooge Nesse en de Veerplaat ontwikkelen en onderhouden, vroeg zich steeds maar af wat die gele korfjes op het recreatiegebied van de Veerplaat toch te betekenen hadden. Maar ja, dan had hij toch even niet goed opgelet, net zomin als het personeel van hotel ARA, want op 26 augustus vorig jaar was toch al duidelijk geworden dat het hier om een discgolfcourse ging. Een WAT?? Nou, een heuse sportbaan dus. Iedereen weet natuurlijk wel wat een frisbee is en wat je daar mee kunt. Maar velen weten niet dat je met zo'n vliegende schijf, ook wel disc genoemd, veel meer kunt dan zomaar wat heen en weer gooien. Zoveel meer, dat het zich tot een echte sport heeft ontwikkeld, die in 2015 zelfs de olympische status heeft gekregen. In Zwijndrecht is nu een echte wedstrijd baan ontwikkeld. Voor het

spelen van een van de varianten van de frisbeesport. In dit geval discgolf dus. Dat is een variant op midgetgolf en omdat het in principe dezelfde regels heeft als het veel bekendere golf, worden daar ook de woorden uit gebruikt, zoals fairway voor de baan, hole voor de korf en putt voor de laatste worp in de mand. Het is maar dat u het weet als u de volgende keer zich weer in het voor iedereen toegankelijke Natuur- en recreatiegebied gaat ontspannen.

Fred

Kruidentuin

Kruiden in het eten

In de winter ligt de kruidentuin er kaal en nat bij. Een mooie tijd om ons eens bezig te houden met de kruiden die men vroeger in het eten deed.

Met de opkomst van de VOC werd men hier bekend met specerijen zoals kaneel, peper, kruidnagels, nootmuskaat en foelie. Lange tijd zijn zij onbetaalbaar geweest. In de keuken werden zij vooral gebruikt om te laten zien hoe rijk je wel was. Naar onze smaak werd er veel te veel van gebruikt; sommige oude recepten zouden we nu niet meer lusten. Wat dacht u van hardgekookte eieren met suiker en kaneel? In een 16^e eeuwse kookboek is het volgende recept voor een feestelijk gerecht te vinden. Hardgekookte eieren werden gepeld en doorsneden. De dooiers werden fijngemaakt en gemengd met “sofferaens (saffraan), kaneel ende ghimbere, salie ende petercelie”. Een echte smulpaap kon er ook nog “pepere ende appelen” aan toevoegen. Daarmee werden de witte helften gevuld, waarna het geheel werd gebakken in raapolie of boter. Tot slot strooide men er suiker en nog meer kaneel over. Smullen maar! Zo'n gerecht als dit was niet bestemd voor gewone mensen. Die aten veel soberder. In de loop van de dag werd boven het vuur een eenpansgerecht gekookt zoals warmoes, een brij met diverse groenten al naar het seizoen. De warmoes at men met vlees of vis (meestal haring) en gekookte peulvruchten.

In een recept voor warmoes uit 1668 vinden we zelfs bloemen als keukenkruid:

“Neemt schoon Put-water; doet een of twee oubacke ronde Witte-brooden daer in; hangt et over 't vuur en scherft het Moes van Kervel, Biet, wat Foelie-bladers, Boragie, de eerste bladerkens van zwarte Ael-besienen van Gouts-bloemen; oock Parey (prei) ende Katte-kruydt een weynigh Spenagie maer geen Suringh die soude te vael (zuur) maken. Laet et soo gaer koken; dan Boter en Sout naer U believen.”

Deze groentenbrij doet mij denken aan de Gelders kruudmoes die ik van mijn schoonmoeder leerde maken: een avondmaal van dikke karnemelkse gortepap met kervel, spek, rozijnen en stroop. Er kunnen ook een paar jonge zwarte bessenbladeren worden meegekookt. Ik moest eerst wel even wennen aan de vreemde combinatie van smaken, maar nu vind ik het heerlijk. De oude combinatie van zoet en hartig kennen we ook nog in spekkenkoeken of balkenbrij met stroop.

Wilma

2016 wordt het Jaar van de Kievit

Het gaat niet goed met één van de bekendste weidevogels, de Kievit. Vanaf halverwege de jaren 90 neemt het aantal Kieviten snel af. Waarschijnlijk overleven te weinig jonge Kieviten de eerste weken. Reden voor Vogelbescherming Nederland en Sovon om het Jaar van de Kievit uit te roepen. Daarin doen ze onderzoek naar jonge kieviten en naar het effect van maatregelen om het tij te keren.

De Kievit is een algemene soort in agrarisch gebied,

maar neemt de laatste decennia in snel tempo af. Elk jaar krimpt de broedpopulatie in Nederland met meer dan 5%. Sinds 1990 is de populatie ongeveer gehalveerd. De Kievit

gaat daarmee de andere weidevogels zoals de grutto en de scholekster achterna. Er zijn sterke aanwijzingen dat jaarlijks te weinig jonge Kieviten groot worden. Door intensivering van de landbouw en de daarmee samenhangende verdroging zijn hun overlevingskansen laag. Daar komt bij dat met uitbreiding van het stedelijk gebied het leefgebied van de Kievit is gekrompen.

Overlevingskansen

Om te kijken wat de overlevingskansen van jonge Kieviten zijn, gaan onderzoekers en vrijwilligers op verschillende plekken in het land vooral jonge Kieviten ringen en volgen. Kieviten broeden in zowel grasland als op akkers en daarom kijken de onderzoekers in beide typen gebieden. Daarbij letten ze ook op de effectiviteit van beschermingsmaatregelen en hoeveel eieren er per gebied uitkomen. Met hulp van vrijwilligers gaan ze de kansen van een kuiken nauwkeurig vastleggen.

Bekende weidevogel

De Kievit is een bekende weidevogel die in heel Europa voorkomt. In Nederland broeden volgens de laatste schatting (2011) tussen de 160.000 en

240.000 paren. Van alle provincies herbergen Friesland en Noord-Brabant de meeste Kieviten. De soort staat bekend om het vroege broeden. Al in maart kunnen Kieviten een nest beginnen en als gevolg van de warmere voorjaren vindt de eileg steeds eerder plaats.

Samenwerking

In het Jaar van de Kievit slaan verschillende natuurorganisaties de handen ineen. Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek Nederland werken samen met bij het Vogeltrekstation aangesloten ringers en LandschappenNL. Sovon en het Vogeltrekstation voeren het onderzoek uit, deels met hulp van andere vrijwilligers.

Bron: SOVON Vogelonderzoek en Vogelbescherming Nederland

Tuintaal

Half december 2015: de schoenlappersplant staat vol in bloei, ik ontbijt met fluitende vogels op de achtergrond, in de voortuin verdedigen twee merelheren hun territorium en bij de burens inspecteren twee eksters een oud nest. Gelukkig gaan de regeringsleiders na de klimaattop in Parijs de opwarming van de aarde ferm een halt toeroepen.

Hoewel? In Nederland wekt de uitbreiding van het aantal snelwegkilometers waar je 130 mag rijden wel erg veel enthousiasme. Als we zo doorgaan floreert over een aantal jaren de Bengaalse tijger op het Binnenhof, in plaats van de papieren exemplaren.

Marjan d'Hond

AED-apparaat

Recent hebben wij van de Rabobank Drechtsteden een AED-apparaat (=defibrillator) gesponsord gekregen. Om met zo'n apparaat goed om te gaan is een cursus wel zo handig; ook die cursus werd door de RABO geschonken.

- *Bij een hartstilstand is reanimeren en de inzet van een AED van levensbelang.*

Donderdag 5 november was het zover: de eerste cursisten schoven aan in 't Weetpunt en hebben de cursus als zeer positief ervaren.

Lotte Brukx volgde de reanimatiecursus met de semiprofessionele defibrillator "Aangezien mijn man 3 jaar geleden zelf op het station door een hartstilstand getroffen werd en door een medisch studente, die net de trein uitstapte, succesvol gereanimeerd werd, vond ik het bijna vanzelfsprekend, dat ik aan de AED cursus zou deelnemen. Het onderwerp ligt me dus "na aan het hart!", zegt Lotte Brukx. "Ik had in het verleden al diverse reanimatie cursussen gevolgd, maar die beperkten zich voornamelijk tot handmassage. Nu deed de kans zich voor om met een zogenaamde AED (Automatic External Defibrillator) te werken. Wel een dubbel gevoel hoor, want enerzijds hoop je zo'n apparaat nooit te hoeven gebruiken, maar anderzijds is het in geval van nood toch een veilig idee".

Een defibrillator is een apparaat dat door middel van een elektrische schok het hart van een bewuste-loze patiënt weer op gang kan brengen en het normale hartritme weer herstelt. Maar vaak heeft een hartstilstand buiten het ziekenhuis plaats. Juist voor die gevallen is nu zo'n AED ontwikkeld, omdat nu eenmaal niet overal direct een geschoolde arts aanwezig is. Op sportscholen, gemeentehuizen, grote bedrijven en instellingen is er altijd zo'n ding aanwezig waarvan mensen weten hoe ze die moeten gebruiken. Nu is er dankzij de Rabobank ook een op 't Weetpunt te vinden en zes cursisten, waarvan Lotte er een is, weten nu precies hoe te handelen in een noodsituatie. "Zowel wat betreft de theorie als de techniek van defibrilleren heb ik wel iets bijge-

leerd", zegt Lotte. "Het geeft bijvoorbeeld een gerust gevoel om de juiste plek te kennen voor de plakkertjes, te weten dat 112 gebeld is en dat je omstanders op veilige afstand weet te houden." Ze is enthousiast over de cursus waarin elke cursist persoonlijk werd benaderd. "En het moet voor onze vrijwilligers ook een veilig idee zijn, dat er in een kritieke situatie deskundig kan worden opgetreden", besluit ze. De foto's spreken voor zichzelf.

Fred

Volgens de wet mag iedereen een AED gebruiken, het apparaat spreekt een gebruiksaanwijzing uit. Hieronder wat meer informatie van de Hartstichting en denkt u er aan: **ALTIJD EERST 112 BELLEN !!**

Hoe werkt de AED?

Een AED bevat 2 elektroden die op de ontblote borstkas van het slachtoffer geplakt moeten worden. Een AED analyseert het hartritme zodra de elektroden aangesloten zijn.

Daarna geeft het apparaat gesproken opdrachten. Het apparaat vertelt de hulpverlener precies wat hij moet doen, namelijk: óf doorgaan met reanimeren óf een elektrische schok toedienen

Wat is het verschil tussen reanimeren en defibrilleren?

Reanimeren is het geven van borstcompressie (hartmassage) en mond-op-mond beademing en is nodig om: de bloedsomloop en de ademhaling over te nemen de hersenfunctie veilig te stellen het hart voor te bereiden op een elektrische schok (defibrilleren)

de tijd te overbruggen tot de AED er is of de ambulance arriveert

Bij een hartstilstand wordt altijd gestart met reanimeren. Nadat de AED aangesloten is, volgt de hulpverlener de opdrachten van de AED. De AED analyseert het hartritme. Daarna geeft het apparaat aan of een elektrische schok nodig is of dat de hulpverleners door moeten gaan met reanimeren.

Mag een AED ook gebruikt worden bij kinderen?

De gewone AED is geschikt voor kinderen boven de 8 jaar. Sommige AED's hebben speciale kinderelektroden die ervoor zorgen dat het kind minder stroom krijgt. Bij andere AED's zit de aanpassing voor kinderen in het apparaat verwerkt. Als er geen aangepaste AED is, gebruik dan de standaard AED voor volwassenen.

Zijn alle AED's veilig in gebruik?

Alle in Nederland verkrijgbare AED's zijn veilig en betrouwbaar. Ze voldoen aan (inter)nationale wettelijke eisen en hebben een CE-keurmerk. U kunt geen schok krijgen van het apparaat. Een AED geeft de instructie om het slachtoffer niet aan te raken tijdens de defibrillatie. Wanneer iemand dit toch doet zal het apparaat beweging constateren en geen stroomstoot afgeven.

Wie beheert een AED?

De verantwoordelijkheid voor de AED ligt bij de eigenaar. Een AED heeft onderhoud nodig, zelfs als het apparaat niet wordt gebruikt. De batterijen gaan bijvoorbeeld niet levenslang mee. Meestal heeft een eigenaar een servicecontract met de AED-leverancier waarin periodiek onderhoud geregeld is. Maar tussentijdse controle van de AED blijft nodig.

Is er een landelijk registratiesysteem voor AED's?

Nee, er is geen centraal registratiesysteem van AED's in Nederland.

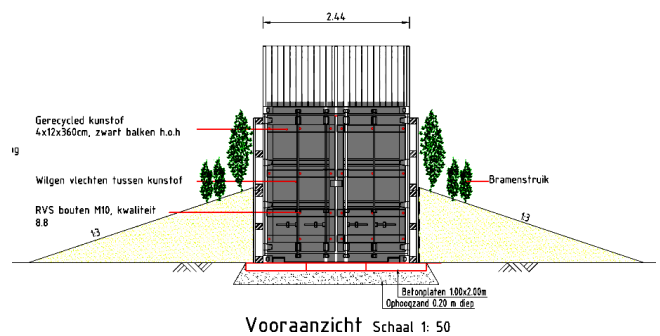
Veel AED's zijn aangemeld bij een reanimatieoproepsysteem. Via de 112-centrale krijgt een aantal burgerhulpverleners bij een hartstilstand een sms-oproep om een AED te halen. Zij krijgen automatisch de locatie door van de dichtstbijzijnde AED in het systeem.

Het is belangrijk dat er zoveel mogelijk AED's in het oproepsysteem staan. Eigenaars van een AED kunnen deze zelf aanmelden via het reanimatieoproepsysteem in hun regio.

Deze informatie komt van de website van de Hartstichting.

Een onderkomen voor de werkgroep Natuur Onderhoud Zwijndrechtse Waard

Verschillende leden van de werkgroep Natuur Onderhoud Zwijndrechtse Waard hebben de afgelopen weken hard gewerkt aan de inrichting van een container voor het gereedschap en de tractor. Het is de bedoeling dat de container in het landschap van de Hooge Nesse wordt opgenomen en tevens de functie krijgt van uitkijktoren. Wanneer dit precies plaats gaat vinden, hangt af van de datum waarop de vergunning van de Gemeente Zwijndrecht binnen is.

Per één januari 2016 gaat de werkgroep de Hooge Nesse beheren volgens afspraken met de terrein eigenaar GZH. Dit betekent niet alleen bomen verwijderen of snoeien maar ook gras en ruigte maaien, bramen in toom houden, takkenrillen maken enzovoort. Dit werk wordt om de tien dagen door de werkgroep verricht.

De werkgroep kan meer werk verrichten in andere terreinen van de Zwijndrechtse Waard. Er liggen aanvragen voor het Develgebied, het Waalpad en ook het Develbos is een optie. We zouden daarom graag een tweede groep willen oprichten. Dus als je iemand weet of zelf wilt meedoen, neem dan contact op. De werkzaamheden zijn zeer divers en er is altijd wat leuks te bedenken. Het belangrijkste

is de sfeer en gezelligheid in de groep; dat blijkt elke keer weer uit de hoge opkomst.

Een veelgehoord argument is “het is voor mij te zwaar”, maar conditie hoeft geen probleem te zijn. Je hoeft niet altijd te komen, we werken op zaterdag en op woensdag en al kom je maar een paar keer per jaar, dan lever je al een bijdrage. Je bepaald zelf wat je aankan: van hakken tot koffiezetten tot toeschouwer zijn... probeer het eens uit. Wij zorgen desgewenst voor de juiste cursussen, zoals bos-maaien, zeismaaien, zagen maar ook BHV of EHBO.

Wat is er mooier dan buiten in de natuur aan het werk te zijn!

Ron Stevense

Fotowedstrijd SSKW

Ik heb een foto opgestuurd van een van de zaterdag vrijwilligers die met modderschoenen aan het werk was.

Dit is hun reactie:
GEFELICITEERD!

Je foto “Hagel en sneeuw, onweer wind of regen, ze lachen er om en kunnen er wel tegen.” is een van de 10 foto's die door de jury zijn uitgekozen voor de tentoonstelling “Hoe leuk is jouw vrijwilligerswerk?” bij het SSKW.

De tentoonstelling duurt een aantal maanden; daarna mag de foto “C op A3 formaat - door de inzender worden opgehaald. We sturen een mailtje als het zover is.

We vinden het super dat je de moeite hebt genomen om met de fotowedstrijd mee te doen en dat we deze foto voor PR-doeleinden mogen gebruiken. Als dank nodigen we jou en je collega's van harte uit voor een hapje, drankje en muziek op onze gezellige Nieuwjaarsreceptie:

Datum: vrijdag 22 januari 2016 van 14.30 C 18.00;

• *De modderschoenen van Sjako*

Juryleden SSKW en Jacques Rozendaal.

SSKW-pasjes

De vrijwilligers die een pasje hebben aangevraagd kunnen na 22 januari hun pasje ophalen in 't Weetpunt.

Tine de Kievit

Sponsoring blijft hard nodig

Een hartenkreet die vele malen in WetensWaard is geuit en actueel blijft. We sluiten er dan ook nu weer mee af.

De lijst van sponsors ziet er als volgt uit:

- * *Mevr. L. van der Woude*
- * *Jeroen, Nicola en Kristie Tiën*
- * *Rien van Linschoten*
- * *Pavlov (P.Høvig) en Steven, Christiaan en Marjolein Høvig*
- * *Gooitske, Jelmer en Meerten Hamer*
- * *Anne Marie*
- * *Wieke, Sanne, Thomas en Inger van der Schoor*
- * *Roald, Neline, Maaike, Anne, Derek, Madelein, Lennart, Lotte, Emmeke, Marit en Elbrich van der Ploeg*
- * *Huib Jongejan*
- * *Robin van Drimmelen, Jodie Cole en Floor Kracht*
- * *Van Leeuwen Rietberg Stichting*

Donaties vrienden van het Munnike Park:

t.n.v. penn. Ver. Arboretum Munnike Park te Zwijndrecht: minimaal een bedrag ad.€ 25,00.

Lidmaatschap € 7,00 per jaar op rek.nr. NL54RABO 037.75.21.434.

Sponsoring en donaties: St. Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard t.n.v. penn. Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard rek. nr. NL39RABO 039.76.03.614.